

De Katholieke kerk van Varik

Tijdens de reformatie is de kerk bij de Dikke Toren, die tot dan toe katholiek was, protestants geworden. De katholieken mochten toen niet meer in het openbaar de mis volgen.

Rienier van Dorth en later zijn zoon ook Reinier geheten en kleinzoon Frans van Dorth bleven standvastig katholiek. Zij zorgden ervoor dat er toch steeds een pastoor kwam die dan op de Hondswinkel in een aangebouwde 'kapel' de mis hield voor de katholieken.

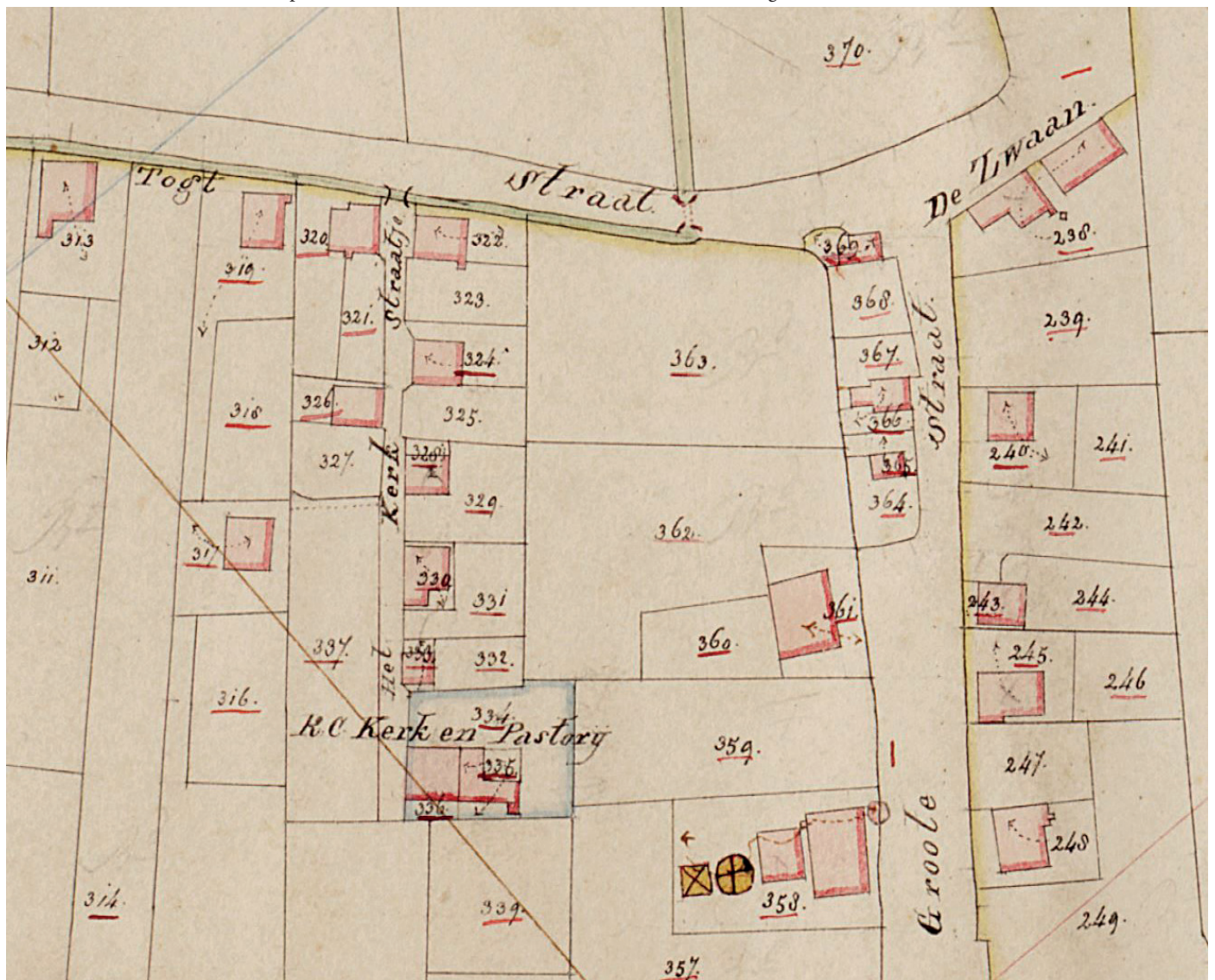
Reinier benoemde zelf de pastoor, want de pastoor uit Tiel dobbelde en dat beviel hem niet.

Dit heeft zo enige tijd geduurd. Dus hoeveel dorpen in de buurt ook overgaan tot het nieuwe geloof, Varik blijft grotendeels katholiek. Reinier overleed in 1636, maar de katholieken bleven gebruik maken van de Hontswinckel. In 1732 wordt De Hontswinckel gesloopt. En dus moeten de Katholieken uitwijken naar een ander gebouw. In eerste instantie vinden ze een varkenshok. De pastoor Van Veghel gebruikt die als woning en om de mis te houden. Dit was eigenlijk geen doen.

Toen de aartspriester Ram een kijkje komt nemen schrikt hij van de situatie. 's Avonds schrijft hij aan de nuntius over de erbarmelijke toestand en smeekt om een beetje geld zodat iets anders gehuurd kan worden. Gelukkig komt er hulp van de nuntius en hijzelf draagt ook bij. Verder komt er ook hulp van Jan de Cock van Delwijnen.

Voor de "Statie Varick" kocht Jan de Kock van Delwijnen (*1755-†1824, burgemeester van Heesselt van 1819-1822), wonende in de 'Heerlijkheid Hesselt', een vervallen huisje aan de Korte Stucke. Medeondertekenaar van het document was Bartus van de Geyn.

Hieronder een deel van de minuutplan van 1832 van Varik en met het deel waar het nu over gaat.

In het testament van Jan de Cock van Delwijnen:

Ik maak en legateer aan de kerk der Roomsche Katholyke Gemeente van Varik, vrij van belasting van het regt van Successie, hetwelk uit mijne nalatenschap zal moeten worden voldaan:

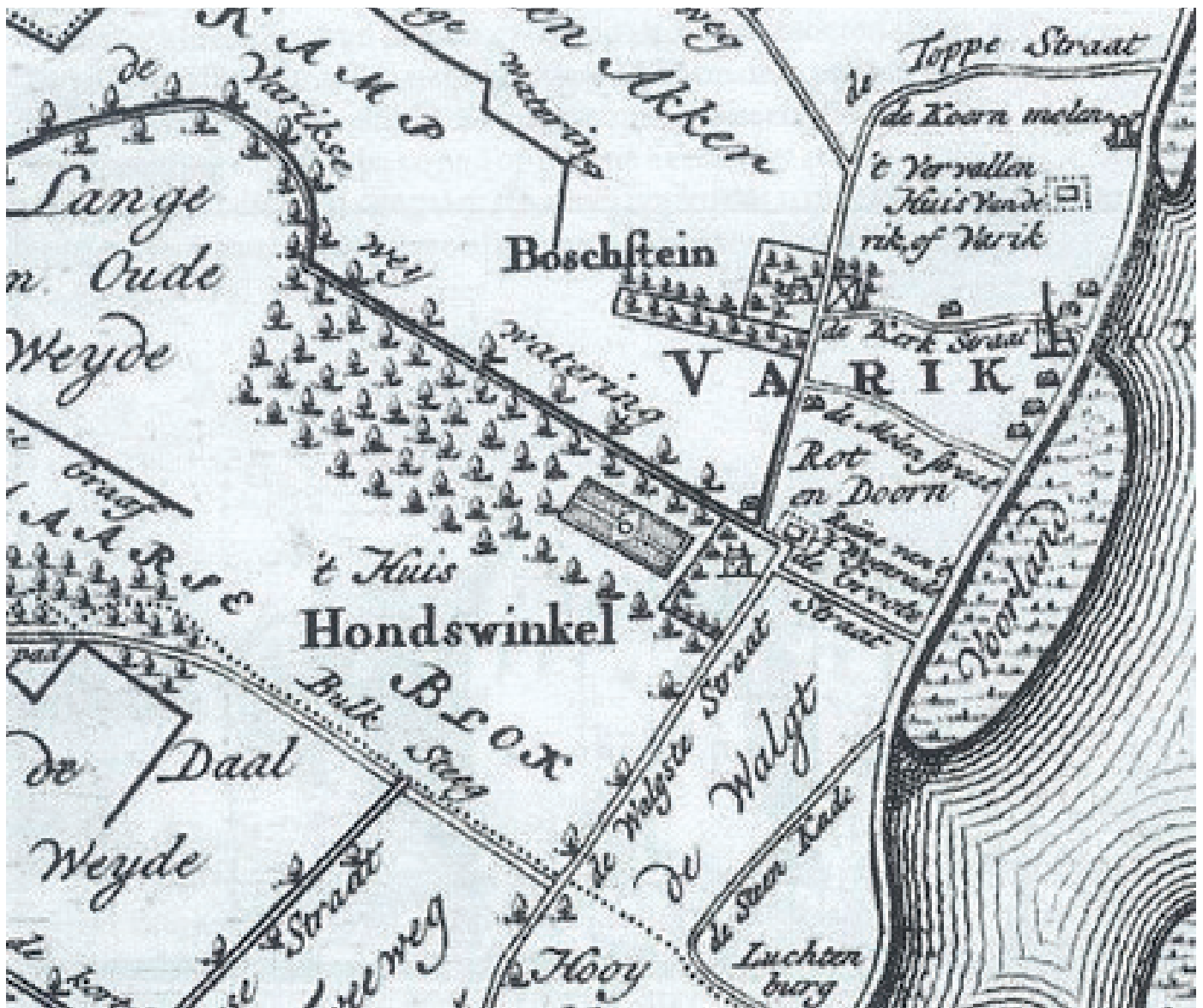
Ongeveer twee bunders, twaalf roeden en negen en tachtig ellen Uiterwaard "de Koeweide" genaamd, gelegen onder Heesselt, door mij aangekocht uit den boedel van de weduwe en erven van Gijsbert de Cocq van Delwijnen, aan de eene zijde [begrensd door] de erven van den baron van Randwijck en aan de andere zijde Jan van der Linden ofte wie, waarvan de revenuen en opkomsten den tijdelijken Pastor der gemelde Gemeente jaarlijksch uit handen mijner hierna te benoemene Administrateurs, onder welkers beheer en van hunne opvolgers dit perceel ten eeuwigden dage zal verblijven, ontvangen zal, zullende die opkomsten voor de eerste reis worden betaald, over het beloop van het eerste jaar, twee jaren na den dag van mijn overlijden, het tweede jaar een jaar daarna en zoo vervolgens, voor welke gelden den tijdelijken Pastor volgens opgaaf der tijdelijke Administrateurs zal verplicht wezen, Zielmissen en andere Kerken diensten te doen, zoo voor de rust mijner Ziele, als voor die mijner reeds afgestorvene en in het vervolg te overlijden naastbestaanden, het een en ander aan de goede Zorg der tijdelijke Administrateurs over latende en hun zulks op het nadrukkelijkste aanbevelende. En ingeval het onverhoopt mogt komen te gebeuren, dat de kerk van Varik niet mogt blijven bestaan, zullen de tijdelijke Administrateurs verplicht zijn, die revenuen en opkomsten telkens tot het voorschreven einde, in handen van een ander Geestelijken te stellen.

Jaarlijks wordt de Cock van Delwijnen nog steeds genoemd in de kerk.

Men bouwde het huisje in een maand tijd om tot kerk, pastorie / woonhuis. Het was een oud gebouw in het Kerklaantje. (nu Korte Stukken).

In 1784 is er een dijkdoorbraak dit zorgde er ook nog voor dat er in de kerk en pastorie 1,5 meter water kwam te staan. Alle oude doopboeken waren niet meer te bewaren en moesten later worden overgeschreven. Vanaf 1788 bleef deze kerk met pastorie in gebruik.

Pastoor Van der Winden weet van Stadhouder Willem V f 600,- te verkrijgen en kan in dit jaar een nieuwe kerk bouwen met een rieten dak en weer aan de 'Korte Stucke'.

Op deze kaart van Bachienne uit 1759 zien we de Hondswinkel met daarop een herenhuis op de hoek van de Walgtsestraat en de Weiweg. Dit herenhuis is op de plaats gekomen van het kasteel Hondswinkel dat daar daarvoor gestaan heeft en in 1732 is afgebroken. Daar werden dan de diensten gehouden.

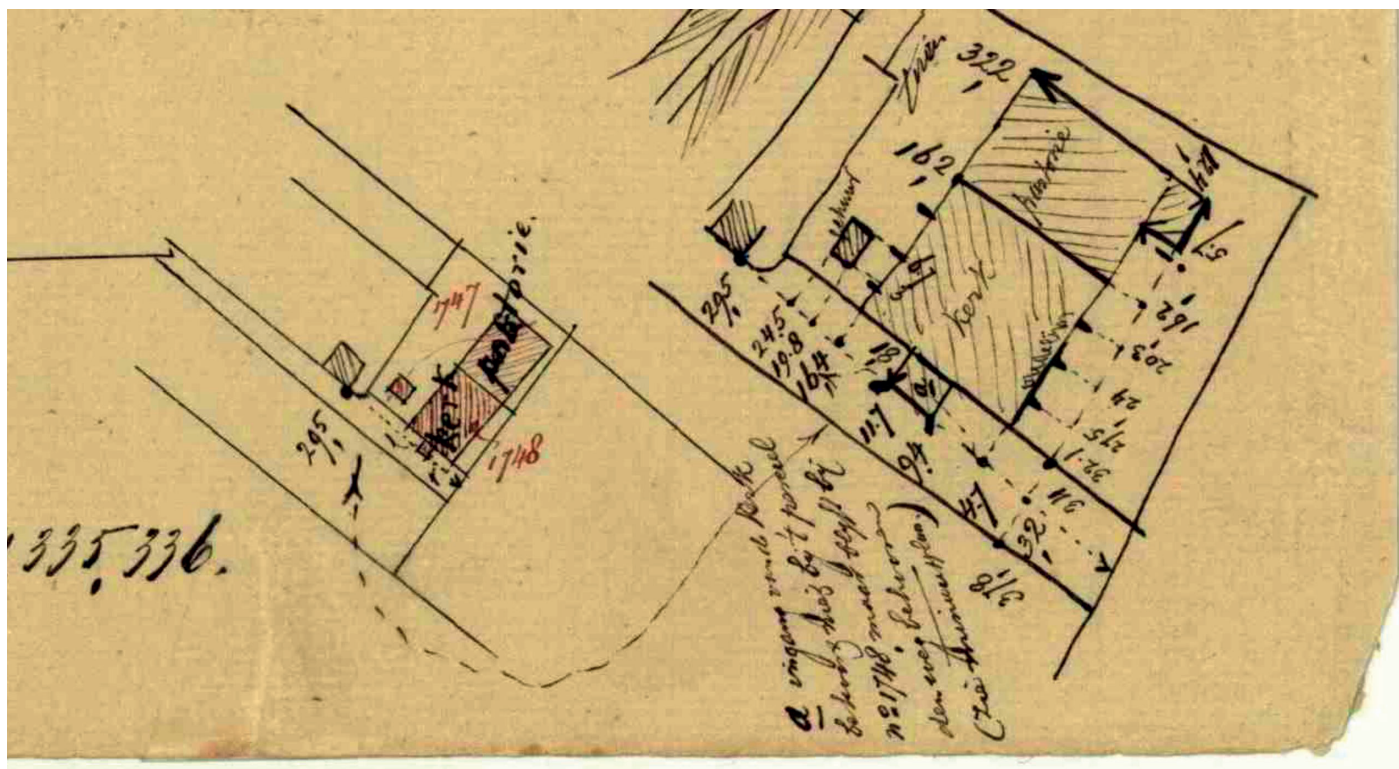
Verder zien we op deze kaart ook waar de ruïne van 't Huis Wyenraede heeft gestaan. Zo'n beetje waar in de 19e en 20e eeuw café 'De Zwaan' was.

Ook zien we dat het Hoogeind toen de Toppestraat heette.

En de Bommelsestraat heette toen de Bulksteeg.

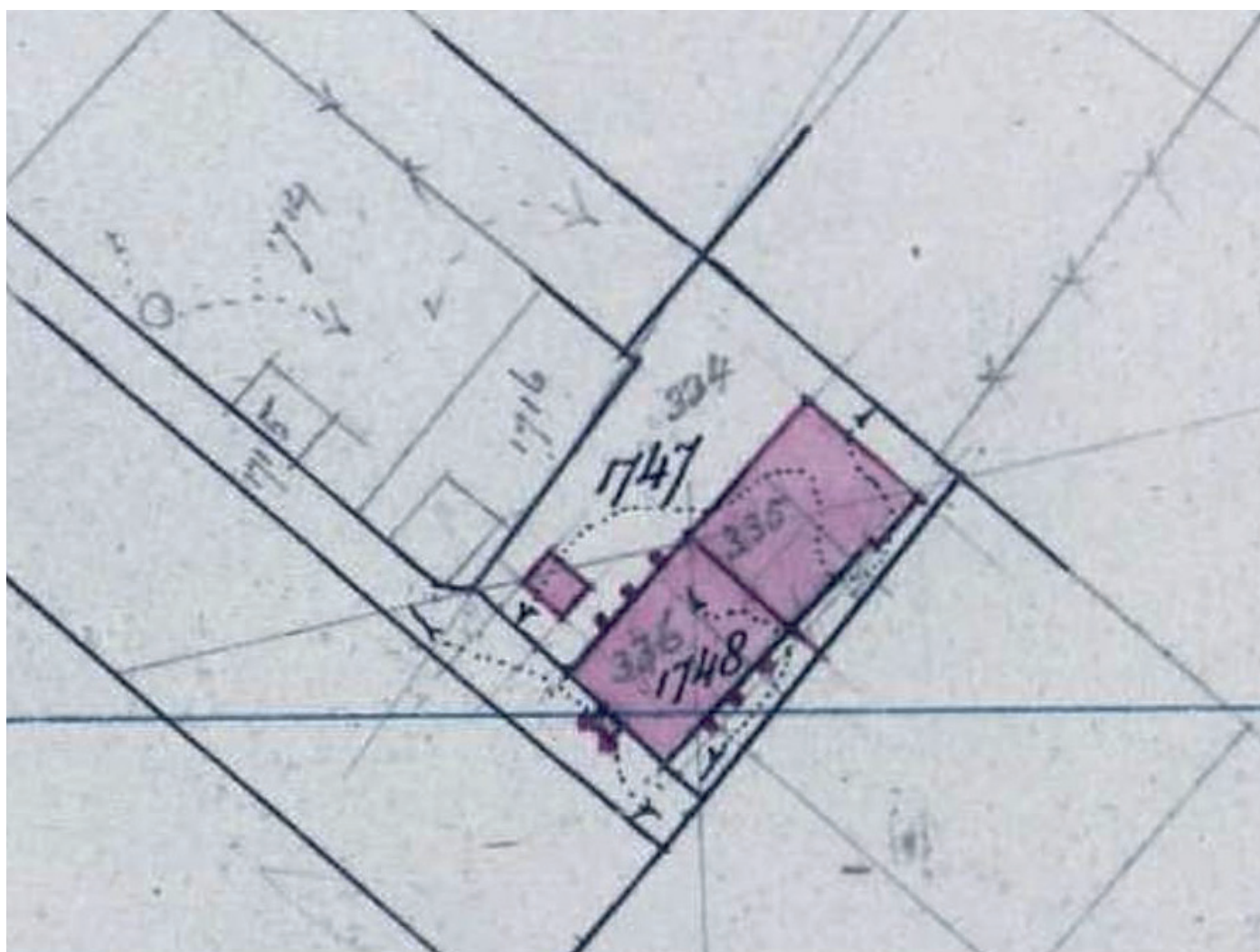
Verder zien we het vervallen Huis Vanderik of Varik, met de korenmolen nog aan de dijk.

En ook nog Herenhuis Boschstein in de Keizerstraat, gebouwd door de familie Spillenaar. Waarvan ook een grafsteen te zien is in het huis onder de Dikke Toren.

Hier zie je een veldtekening uit 1873. Te zien is dat er een kleine verbouwing is aan de pastorie en dat er een klein gebouwtje links van de kerk is bijgekomen.

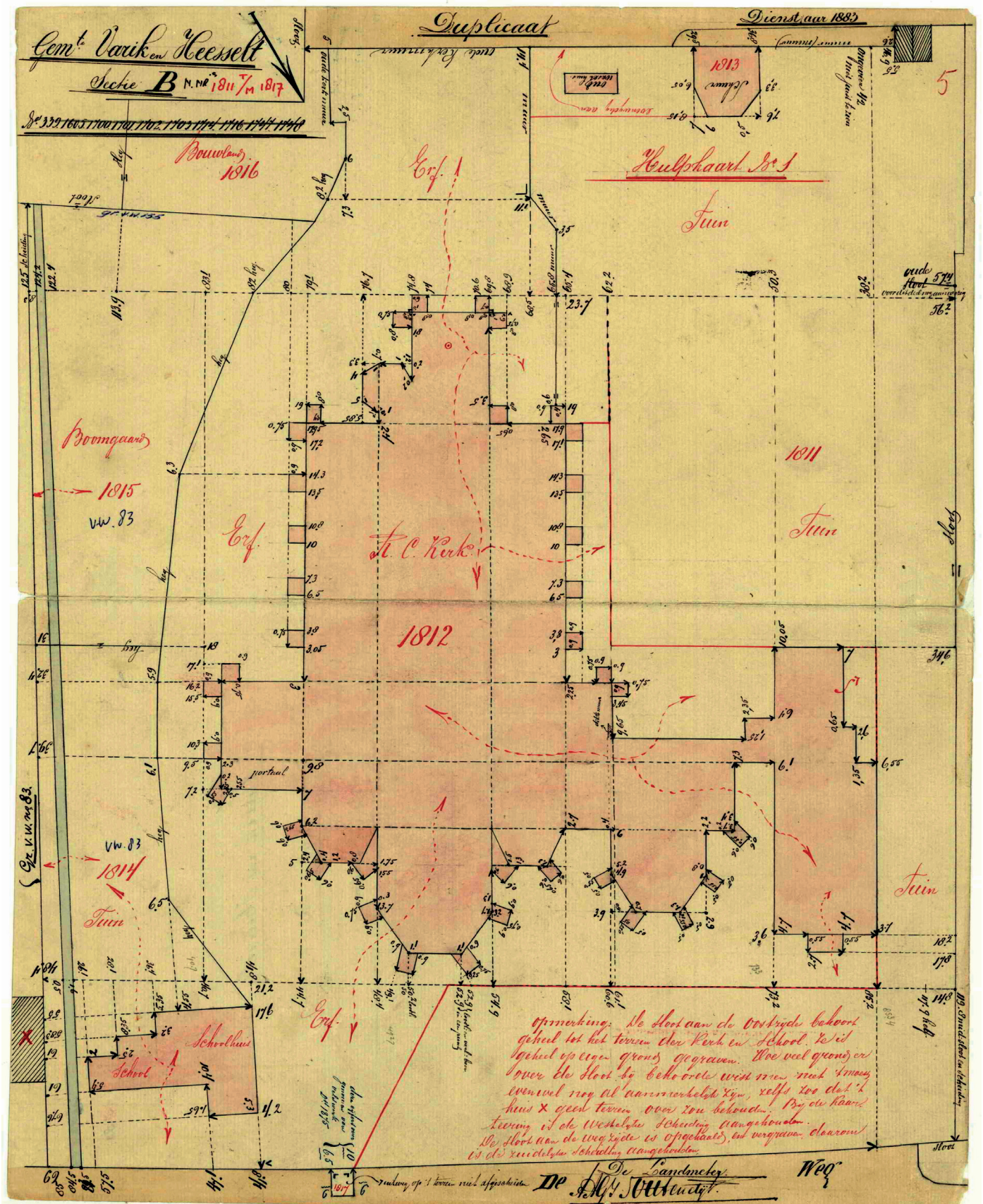
Hieronder de hulpkaart uit datzelfde jaar. De kerk heeft een uitgebouwde toegangspoort die op de weg staat.

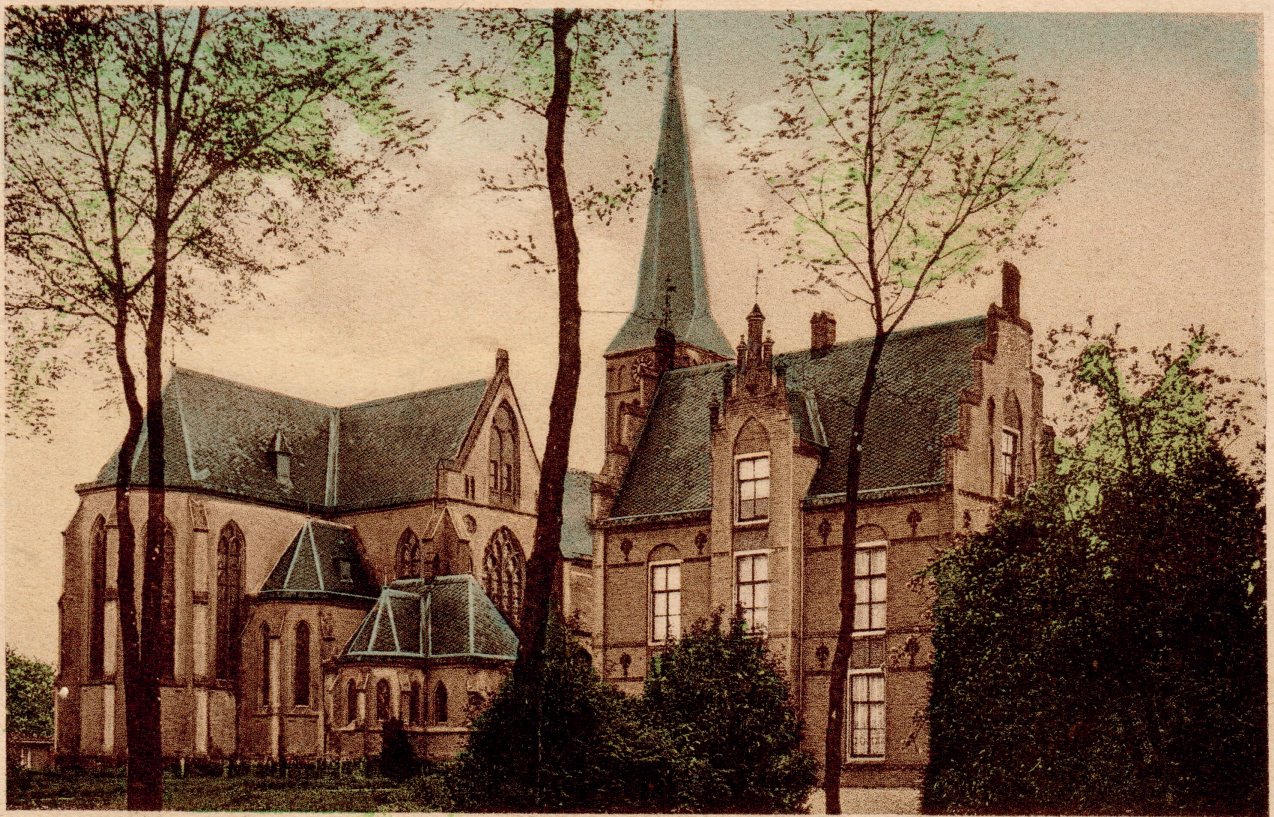

In 1879 begint men met de bouw van de nieuwe kerk met linksboven de pastorie er aan vast. En tegelijk ook de Katholieke school ernaast aan de Grotestraat.

Te zien is dat hij in het verlengde staat van de eerdere kerk die nu gesloopt is. Wel is het kleine gebouwtje, dat naast de oude kerk stond, gebleven.

R. K. Kerk in Pastorie

Varik

Twee ansichtkaarten van de kerk.

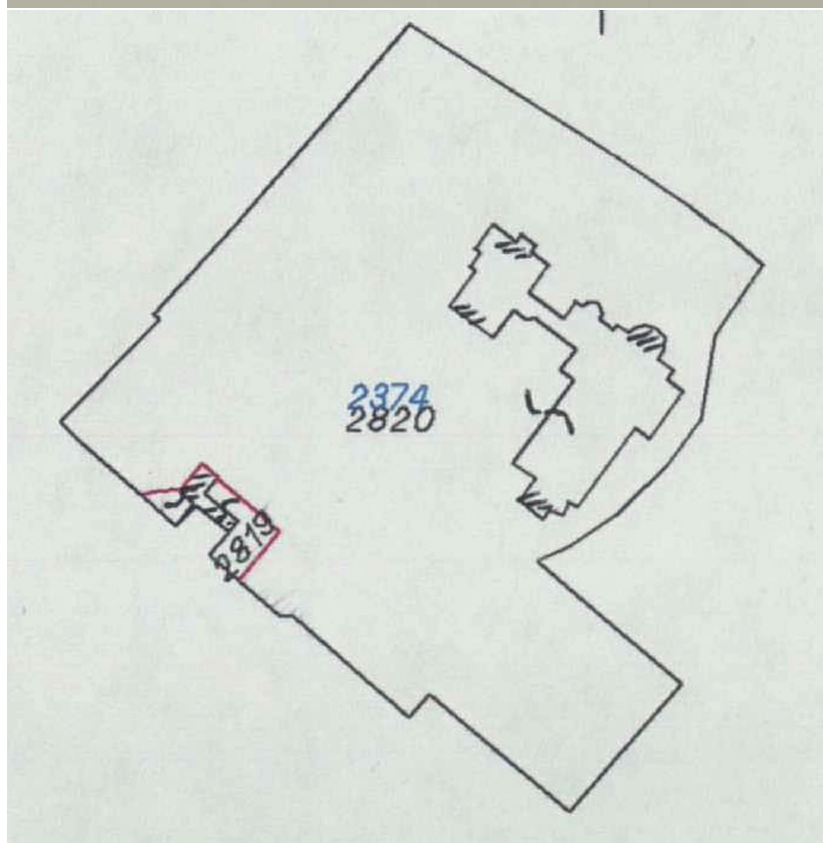

Gedurende de oorlog is de kerk flink beschadigd.

Hierboven een tekening uit 1969

Hier links een tekening uit 1989